

# ምዕራፍ ሰባት

## ጠንካራ የሥራ ባህሪ

**የምዕራፍ ዓላማዎች፡ ይህንን ምዕራፍ ተምረህ/ተምረሽ ስታጠናቅቅ/ስታጠናቅቁ፤**

- የሥራንና የጊዜን ክቡርነት ትገነዘባለህ/ትገነዘቢያለሽ፤
- ሰሥራ ዕቅድ አውጥቶ መንቀሳቀስ ተገቢ መሆኑን ታውቃለህ/ታውቂያለሽ፤
- ሕገመንግሥታዊ የልማትና የኢኮኖሚ ነጻ ዓላማዎችን ትረዳለህ/ትረጃለሽ፤
- የሙያ ችሎታንና የሙያ ሥነምግባርን ማዳበር ለምርታማነትና ለዕድገት መሠረት መሆኑን ታውቃለህ/ታውቂያለሽ።

### 7.1 ውጤታማ ሥራ፤

#### 7.1.1 ጊዜን ሳያባክኑ ጠንክሮ መሥራት፤

- ✓ ጊዜን ሳያባክኑ ጠንክሮ መሥራት ለሀገር ልማት ያለው ጠቀሜታ ምንድን ነው?

#### ጊዜዎን ለሥራው ይጠቀሙ

ታዋቂው ብዕረኛ ጠንክሮ ቢርቢራ ከግቢው ውስጥ መኪናውን እያጠበቀ ባለበት ሰዓት በልጅነቱ የደንበኞቹን መኪኖች እንደምን አሳምሮ ያጥብ እንደነበረና በአጠቃላይም ያለፈበትን ጊዜና እዚህ ደረጃ ለመድረስ ያጋጠመውን ውጣውረድ አስታውሰው። ሁሌም የሚያነበው መጽሐፍ ከእጅ አያጣም። እናቱ በጣት ተነስተው የሚያቀርቡለትን የስንዴ ዳቦና ትኩስ ሻይ ቀማ ምሶ ወላጆቹን በመሰናበት ይወጣል። ማንም ጠንክሮን የፈለገ ሰው በብርሃንና ሰላም ማተሚያ ቤት በር ላይ በየቀኑ ጧት ከሚኮለኮሉት ወጣቶች ተርታ ሊያገኘው ይችላል። አልፎ አልፎ ከሚቀድሙት ጥቂት ልጆች በስተቀር ወደ ማተሚያ ቤቱ በር ቀድሞ በመድረስ የጀመረውን መጽሐፍ እያነበበ በአንደኛነት ይሰለፋል። ከመጽሐፍ በስተቀር ብዙም ጓደኛ የሌለው ጠንክሮ ህይወቱ ከንባብ ጋር በእጅጉ ተቆራኝ። በዚያች የተራ ጥበቃ ጊዜ እንኳን የሚያጠፋት የጊዜ ሽራ አልነበረችም።

በየቀኑ ታትሞ የሚወጣውን አዲስ ዘመን ጋዜጣን፣ ልዩ ልዩ መጽሔቶችንና ሌሎች ጋዜጣ

ችን ይረከባል። ከዚያም የቋሚ ደንበኞቹ ሱቆችና መስሪያ ቤቶች እስኪከፈቱ ድረስ አራት ኪሎ በሚገኘው ቱሪስት ሆቴል አካባቢ እየተዘዋወረ ሻይ ለሚጠጡ፣ ጫማ ለሚያስጠርጉና ትራንስፖርት ለሚጠብቁ ሰዎች ጋዜጦችንም ሆነ መጽሔቶችን ለአጭር ጊዜ ንባብ ያከራያል። በመጨረሻም የሥራ ሰዓት ሲደርስ ወደ ደንበኞቹ በመሄድ ጋዜጦችንም ሆነ መጽሔቶችን በጊዜ ያስረክባል። ከዚያ በኋላ ቀኑን ሙሉ የሚውለው እዚያው አራት ኪሎ አካባቢ ፖስት ካርዶችንና ፖስታዎችን እያዘረ በመሸጥ ነበር።

ቢርቢራ ቢራቢሮ በማለት አብረውት በሚውሉ ጓደኞቹ የወጣለትና በአራት ኪሎ አካባቢ የሚጠራበት ስም ነው። በትምህርት ቤት አብረውት ከሚማሩ ጓደኞቹ በስተቀር ዋና ስሙ ጠንክሮ እንደሆነ የሚያውቅ አልነበረም። ጠንክሮ እንደ ስሙ ሁሉ ስንፍናን የማይወድ ጠንካራ ሠራተኛ በመሆኑ በልጅነት ዕድሜው ደህና ሥራ ለመሥራት የሚያስችለውን ገንዘብ ለማጠራቀም ቻለ። መቼ ምን መሥራት እንዳለበት የሚያውቀውና የጊዜ ጥቅም የገባው ጠንክሮ የሥራ ዕቅዱን በጊዜ በመከፋፈል ስለሚጠቀም ያባከነው ጊዜ አልነበረም። ሥራውን ሠራርቶ የማታ ትምህርቱን ወደሚከታተልበት ትምህርት ቤት ይሔዳል። ጥቂት ጊዜ ሲያገኝ አይቦዝንም፣ ያነባል።

በእጁ ከሚገቡት ጋዜጦችና መጽሔቶች በተጨማሪ ከመምህራኖቹና ከደንበኞቹ እየተዋሰና እየገዛም የሚያነባቸው መጽሐፍት ቀስ በቀስ ልዩ ስሜት አሳደሩበት። ጠንክሮ አንድ ቀን ታዋቂ ደራሲ እሆናለሁ ብሎ ተስፋ አደረገ። እርግጥ ህይወቱ ውጣ ውረድ የበዛበትና ምቹት የጎደለው ቢሆንም ደክመኝ ታከተኝ ሳይል ጠንክሮ በመሥራቱ በእርግጥ ወደተመኘው ቦታ ለመድረስ ቻለ። “ሥራና ጊዜ” በሚል በመጀመሪያ ካወጣው መጽሐፍ በተጨማሪ ከአራት ያላነሱ ልቦለድና ኢ-ልቦለድ መጽሐፍትን ለንባብ አብቅቷል።



መሰረታዊ 1



በምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ

1. ጠንክር በልጅነቱ ያላየው ጥንካሬ በምን በምን ሁኔታ በህይወቱ ላይ ተንፀባርቋል?
2. የጠንክርን የጊዜ እጠቃቀም በአጭሩ ጽፋችሁ ሰንደኞቻችሁ እንብቡላቸው።
3. ጠንክር ቢርቢራን ዛሬ ሰደረሰበት ትልቅ ደረጃ ያበቁትን ሁለት ዋና ዋና ምክንያቶች ግለፁ።
4. የጠንክር የልጅነት ጊዜ ውጣ ውረድ የበዛበት ነበር ሲል ምንን ስመግለጽ ነው?

ጊዜን ሳያባክኑ ጠንክሮ መሥራት በግልም ሆነ በጋራ ያለው ጠቀሜታ የጎላ ነው። ብዙውን ጊዜ ከተለመደው ባነሰ ጊዜ ውስጥ በጥራት ተሠርቶ የሚጠናቀቅ ሥራ ውጤታማ ነው ለማለት ይቻላል። ለጊዜ ልዩ ግምትና ከበራታ ያለው ሕዝብና ሀገር ጠንክሮ ሠርቶ ለመበልፀግና ካደጉ ሀገሮች ተርታ ለመሰለፍ የሚያግደው ምንም ኃይል አይኖርም። ሁሉም የሥራ ዓይነት ሊከናወን የሚችለው በጊዜ ውስጥ ስለሆነ ለእያንዳንዱ ደቂቃ ተገቢ ግምት በመስጠት በአግባቡ መጠቀም ለግልም ሆነ ለሀገር ታላቅ ባለውለታ መሆን ነው።

አያሌ ብልህ ሰዎች የወጣትነትና የጉልህምስና ጊዜ አቸውን በከንቱ ሳያባክኑ በጥንቃቄ ሥራ ላይ በማዋላቸው ራሳቸውንም ሆነ ወገንን የሚጠቅም ታላላቅ ተግባር ለማከናወን ችለዋል። ጊዜአቸውን በሚገባ በቁምነገር ላይ አውለውታልና በእርጅና ዘመናቸው ህሊናቸውን የሚቆረቆረው አንዳችም ነገር አይኖርም። ስለዚህ ጊዜን ሳያባክኑ ጠንክሮ መሥራት ራስን ወገንንና ሀገርንም መጥቀምና ማሳደግ ነው።

መሰረታዊ 2



የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ

1. ጊዜን ማባከን በምን በምን ሁኔታ ሲገለጽ ይችላል?
2. ስጊዜ የሚሰጥ ልዩ ግምት ከሀገር ብልጽ ገና ጋር የሚያደዘው እንዴት ነው?

7.1.2 እርአያነት ያለውና ስምስጋና የሚያበቃ ሥራ መሥራት ለሀገር ዕድገት የሚኖረው ፋይዳ፤

- ✓ አርአያነት ያለው ሥራ ሲባል ምንን ለመግለጽ ነው?

✓ ለምሥጋና የሚያበቃ ተግባር የፈፀሙ ሰዎች በሕዝብ ዘንድ የሚሰጣቸውን ከበራታ ግለፁ።



ሥዕል 7.1 ከውጤታማ ሯጮቻችን መካከል አንዱ መሠረት ደፋር

ስርጥብ ስራስ፤

ሕዝብና ሀገርን ወክለው በሩጫ ሜዳ ተከታታይ ድልን ከተቀዳጁት ኢትዮጵያውያን ሯጮች አንዱ ጃለቱ ናት። በአንድ ወቅት የዓለም አትሌቲክስ ፌዴሬሽን ታላቅ የሩጫ ውድድር ባዘጋጀበት ጊዜ የበኩር ልጇን ወልዳ አሥራ አምስተኛ ቀኗ ላይ የምትገኝ ርጥብ አራስ ነበረች። ብዙ መሥራትን እንጂ ብዙ ዕረፍትን የማትሻው ጃለቱ ይህን ለዓለም ታላላቅ ሯጮች የቀረበ ጥሪ በድህረ ገጽ እንዳይበባች ለአሰልጣኛ ስልክ በመደወል የአራስ ቤት ረፍቷን አቋርጣ በውድድሩ ለመሳተፍ እንደምትሻ ነገረቻቸው።

በነስ አይረስ ላይ ታሪክ ያስመዘገበችው ጀግናዋ ሯጭ ከ.ባኪ ላይ በሚደረገው ውድድር የእናት ሀገሯን ስምና ባንዲራ ዳግም ለማስጠራት ጠንክራ ሠራች። አትሌቷ "አንዲት ቤት ከወለድ በኋላ ቢያንስ ለሠላሣ ቀናት አልጋ ላይ ማረፍ ይኖርባታል።" የሚለውን አባባል አትደግፍም። አሰልጣኛም በመገረም የወለድ ፈቃድ ላይ መሆኗንና ገና አሥራ አምስት ቀኗ በመሆኑ ውድድሩን ችላ መሳተፍ ትችል እንደሆነ ጠየቋት። እሷም በአስቸኳይ ልምምዷን በመጀመር በውድድሩ መሳተፍ እንዳለባት ውሳኔዋን ደግማ አረጋገጠችላቸው።



አሰልጣኛዎ የአትሌቷን ጊዜ የማይሸረው ጥንካሬ በማድነቅ ስሟ ለውድድር እንዲመዘገብ አደረጉ። በዚህም መሠረት የጀግናዎ አትሌት የጃለቱ ቦንሳ ስም ከኢትዮጵያውያንና ከዓለም የሩጫ ተወዳዳሪዎች ተርታ ሠፈረ። ቀጥሎም አሰልጣኛው ባወጡላት የጊዜ ስሌዳ መሠረት ልምምዷን ጀመረች።

“አራስ ሴት ውጪ ብቻዎን ብዙ መንገድ መንዝ የለባትም” የሚለውን ልማዳዊ አስተሳሰብ ሰብራ በመውጣት በዓለም የሩጫ መንደር በአሸናፊነት ድል ዳግም ጎልታ ታየች። እልህ፣ የአሸናፊነት ወኔና የሀገር ክብር ተጣምረው በሰጧት ጥንካሬ ልማደኛዎ አትሌት በዚህ ውድድርም ደረጃዎን አስጠብቃ ማጠናቀቁ ለዓለም ሕዝብ እንደገና ተብሰረ። ሕዝቧና የሀገሯ መንግሥትም ከፍተኛውን የላቀ ምስጋና አቀረቡላት።

**መሰጠጃ 3**

**? በምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ**

1. ከራስ ጥቅም ይልቅ የሀገርን ጥቅም ማስቀደም ሲባል ምን ማለት ነው?
2. ጃስቲ ቦንሣን ታዋቂ ጃግና እንደትሆን ያበቁት ነጥቦች ምን ምን ናቸው?
3. የጃስቲ አሰልጣኝ ያስገረማቸው ጉዳይ ምን ነበር?

አርአያነት ያለውና ለምስጋና የሚያበቃ ሥራ መስራት ለሀገር ዕድገት የሚኖረው ፋይዳ ከፍተኛ ነው። የሰው ልጅ በህይወት ዘመኑ በሚያከናውናቸው ተግባራት ራሱን ብቻ ሳይሆን ሀገሩንና ወገኑን የሚጠቅም የሥራ ውጤት ማስመዘገብ አለበት። በሀገራችንም ሆነ በዓለም ላይ በሠሩት ሥራ ስማቸው ከመቃብር በላይ ህያው ሆኖ የሚኖር ግለሰቦች በርካታ ናቸው። እነዚህ ሰዎች ለትውልድ የሚተርፍ በጎ ተግባር በማከናወናቸው አርአያ ለመሆንና በሕዝብና በመንግሥት ዘንድ ምስጋናና ከበሬታን ለመቀዳጀት ችለዋል። አርአያነት ያለው ሥራ ለመስራት ቆርጠን በተነሳን ቁጥር ሀገራችንን ለማገልገል በቂ ጊዜ እናገኛለን።

አንድ ዜጋ ሀገር ከምትጠብቅበት ድርሻና መስራት ከሚገባው መልካም ተግባር አንጻር ሲታይ በህይወት የሚኖረው ጊዜ አጭር ነው ለማለት ይቻላል። ይሁን እንጂ ይህን አጭር ጊዜ ሳያባክን በአግባቡ በመጠቀም ታሪክ የማይረሳውና የሚያስ

መሰግን አኩሪ ሥራ ለመስራት ካሰበ ውጤቱ ታማ የማይሆንበት አንዳችም ምክንያት የለም።

**መሰጠጃ 4**

**? በሚከተሉት ጥያቄዎች ላይ ተወያዩባቸው**

1. አንድ ሰው ለአካባቢውም ሆነ ለሀገሩ የሚበጅ ተግባር ሲሠራ የሚችለው እንዴት ነው?
2. አንድ ሥራ እርዳታ ያሰጠውና የሚያስመሰግን ተግባር ነው የሚባለው መቼ ነው?

**7.2 ሥራን ዕቅድ አውጥቶ መስራት፤**

**7.2.1 ለሚያከናውኑት ሥራ የጊዜ ስሌዳ አዘጋጅቶ የመጠቀም አስፈላጊነት፤**

- ✓ የጊዜ ስሌዳ ማዘጋጀት ለምን ይጠቅማል?
- ✓ የጊዜ ስሌዳ ማዘጋጀት ለተማሪ ያለውን ፋይዳ ግለፅ።
- ✓ ሥራን በዕቅድ ከፋፍሎ መስራት ሲባል ምን ማለት ነው?

**የሻሽቱ ገጃ**  
የጣርማ በር ትምህርት ቤት ተማሪዎች እንደ ሁልጊዜው በዕረፍት ጊዜያቸው የሚያከናውኑት የቤት ጥገናና የቦይ ጠረጋ ዝርዝር ወጥቷል። መምህር አለማየሁ ተማሪዎቻቸው ዘንድም የአንዲትን የዕድሜ ባለፀጋ መኖሪያ ቤት እንዲጠግኑ በመጀመሪያው ዙር ስማቸው ተለጥፎ ነበር። መምህር አለማየሁ አስቀድመው በተመለከቱት ጥናት መሠረት የእማማ ሻሽቱ ቤት በየዓመቱ ክረምት ላይ ጎርፍና ፍላጎት እየሔደበት ነዋሪዎን የዕድሜ ባለፀጋ ሲያስቸግሯቸው ቆይቷል። መምህር አለማየሁ የእማማ ሻሽቱ ቤት ለመጠገን የሚያስችለውን የጊዜ ስሌዳ ካወጡ በኋላ እያንዳንዱ የቡድን አባል የሚያከናውነው የሥራ ዝርዝርና ተጠሪ ተመድቦለት ወይ ይት ተደረገ። የቤቱ ጥገና ክረምት ከመድረሱ በፊት መጠናቀቅ እንዳለበት ከውሳኔ ሀሳብ ላይ ተደረሰ። ሥራው በተያዘለት ኘርግራም መሠረት ተጀመረ። እያንዳንዱ ቡድን በተቻለ መጠን ከታቀደለት የጊዜ ሠሌዳ ባነሰ ጊዜ ሥራውን ለማጠናቀቅ እንደሚጥር ቃል ገባ። የሥራ ድልድልም ወጣ። ግማሹ ቦይ ይጠርጋል፤ ግማሹ ድንጋይ ያመላልሳል፤ ግማሹ የቤቱን የጥገና ሥራ ያከናውናል።



ቤት በአጭር ጊዜ ውስጥ በጥሩ ሁኔታ ጠግነው አስረከቡ። የትምህርት ቤቱ ገምጋሚ ቡድን በሥፍራው ደርሶ እንደተመለከተው የቤቱ ጥገና የሚያዳግም አልነበረም። የእማማ ሻሽቱ ቤት የጣራው ክዳን በሚገባ ተስተካክሎ የጎርፍ መውረጃ ቱቦዎች ተጠርገው መግቢያ መውጫቸው በድንጋይ ተደልድሎ የተመለከተው ገምጋሚ አካል በእርግጥም ይህ ቡድን ባወጣው ዕቅድ በመመራትና ጠንክሮ በመሥራት ከተያዘው ጊዜ ቀድሞ ሥራውን ማጠናቀቁ የሚያስመሰግነው እንደሆነ አረጋገጠለት።

**ጠልጠሟ 5**

**? በምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ**

1. ለአንድ ሥራ ዕቅድ አውጥቶ መንቀሳቀስ ለምን ይጠቅማል?
2. የጊዜን፣ የዕቅድን የሥራንና የውጤትን ግንኙነት አብራሩ።

ለሚያከናውኑት ሥራ የጊዜ ሰሌዳ አዘጋጅቶ መጠቀም ጊዜን ሳያባክኑ ጠንክሮ ለመሥራትና ለጥሩ ውጤት ከማብቃቱም በላይ በሌሎች ዘንድ አክብሮትንና አድናቆትን ያስገኛል። ሰው ዕውቀቱን፣ ጉልበቱንና ገንዘቡን በአግባቡ ተጠቅሞ በመሥራት ለአካባቢውም ሆነ ለሀገሩ የሚበጅ ተግባር የሚያከናውነው ጊዜውን በአግባቡ ለመጠቀም በዕቅድ ሲመራ ነው። ጊዜ ሀብታምና ድሃ ወይም ጥቁርና ነጭ ብሎ ሳይመርጥ ሁሉንም የሰው ልጆች በእኩል የሚያገለግል በተፈጥሮ የተቸረው ሀብት ነው።

ስለጊዜ የሚነገሩ ብዙ ምሳሌዎች አነጋገሮች ቢኖሩም በተለይ "ጊዜ ወርቅ ነው" የሚለው አባባል ትልቅ መልዕክት ያለውና በሁሉም ዘንድ የተለመደ አባባል ነው። ወርቅ ምንጊዜም ትልቅ ዋጋ የሚሰጠው የማዕድኖች ሁሉ ቁንጮ የሆነ በየትኛውም የዓለም ገበያ ዋስትና ያለው የማዕድን ዓይነት ነው። እንደዚህ ሁሉ ጊዜ እንደወርቅ ክብር ያለው አክባሪውን የሚያከብር በአንፃሩ ደግሞ ካልተጠቀሙበት ከእጅ የሚያመልጥና የማይመለስ ውድ ነገር ነው። ሁሉም ነገር የሚሆነው በጊዜ ስለሆነ ስለጊዜ ጠቃሚነት ጥሩ አመለካከት በኖረን ቁጥር እንቅስቃሴአችንን በጊዜ ዑደትና በዕቅድ በመከፋፈል ልንገለገልበት እንችላለን። አንድ ተግባር በመልካም ውጤት ይጠናቀቅ ዘንድ ሰው ላቀደው ዕቅድ ራሱን በማስገዛት ጊዜን ሳያባክን ጠንክሮ መሥራት ይኖርበታል።

**ጠልጠሟ 6**

**? በሚከተሉት ጥያቄዎች ላይ ተወያዩ**

1. ጊዜና ወርቅ የተመሳሰሉበት ምክንያት ምንድን ነው?
2. ዕቅድ የሌለው ሥራ ውጤቱ ምን ይሆናል?
3. በትክክል በታቀደ ሥራና ባልታቀደ ሥራ መካከል ያለው ልዩነት ምንድን ነው?

- 7.3 ሥራን መናቅና ሳይሰሩ መኖር፤**  
**7.3.1 ሥራን መናቅና ሳይሰሩ መኖር በግልና በሀገር ዕድገት ላይ የሚያሳድረው አሉታዊ ተፅዕኖ፤**
- ✓ ሥራን መናቅና ሳይሠሩ መኖር ጉዳቱ ምንድን ነው?
  - ✓ ሥራን መናቅ በግልና በሀገር ዕድገት ላይ ያለው ጎጂ ገጽታ ምን ይመስላችኋል?

**ጓደኛዎቹ**

ስዩም አዳፍሬ በአንድ የማምረቻ ድርጅት ተቀጥረው የሚሠሩ አብሮ አደግ ጓደኛዎች ናቸው። እነዚህ ሁለቱ ወጣቶች በዕድሜ ከመቀራረባቸውም በላይ በዚህ ድርጅት ውስጥ ሥራ የጀመሩት በተመሳሳይ ጊዜ ስለነበር በሚገባ ለመተዋወቅ ምቹ ሁኔታን ፈጥሮላቸዋል። ይሁን እንጂ በሥራ ባህሪ አይቀራረቡም። ስዩም ሥራ ወዳድ፣ ሰዓት አክባሪና በሥራ ባልደረቦቹ ዘንድ እንደ አርአያ የሚቆጠር ጠንካራ ሠራተኛ ሲሆን አዳፍሬ በተቃራኒው ሥራ የማይወድ፣ ለሥንፍናው አያሌ ምክንያት የሚደረድርና ሳይሠሩ መኖርን የሚመርጥ ደካማ አስተሳሰብ ነበረው። ስዩም የጓደኛውን ደካማ ጎን ለመቅረፍ የተለያዩ ሙከራዎችን አድርጓል። አንድ ቀን አጋጣሚው ረዳቸውና በዚህ ልዩነታቸው ላይ ሰፊ ጊዜ ወስደው ተወያዩ። በውይይታቸው መጨረሻ ስዩም የተገነዘበው ነገር ቢኖር ሁሉም የሚኖሩት ከቤተሰቦቻቸው ጋር ስለሆነ ሥራ መሥራት እንደማይገደዱ አዳፍሬ አጥብቆ የሚያምን ሰው መሆኑን ነበር።

ይህ አመለካከት ግን ፈጽሞ የተሳሳተ መሆኑን ስዩም ለጓደኛው በምሳሌ አስረዳው። በዚህም ወጣቱ ለማምረት በሚያስችለው የሥራ መስክ ተሠማርቶ ሀገሩንና ወገኑን በሥራ ማልማት እንደሚጠበቅበትና እንዲያውም ከየትኛውም ዜጋ በበለጠ ወጣቱ ሳይሠሩ መኖርን አጥብቆ ማውገዝና ሠርቶ በማሠራት አርአያ መሆን እንደሚጠበቅበት ተንትኖ አስረዳው።

የሥነህጋና ሥነምግባር ትምህርት የተማሪ መጽሐፍ - 8ኛ ክፍል



በጓደኛው ምክር የተመሰጠው ቤሌቻ ቀስ በቀስ ከዚያ የተሳሳተ አስተሳሰብ ራሱን ለማውጣት ታገለ። ሥራን የመናቅና ሳይሠሩ የመብላት ስህተቱን ለማረም የህሊና ዝግጅት አደረገ። ወጣቱ ብቻ ሳይሆን እያንዳንዱ ዜጋ የአቅምና የችሎታውን በመሥራት ሀገሩን በማልማት ተግባር ላይ የበኩሉን ድርሻ መወጣት እንደሚገባው በማመን የበኩሉን ሚና ለመጫወት ታጥቆ ተነሳ።

በእያንዳንዱ ሰው አስተሳሰብ የጠንካራ የሥራ ፍላጎት ሲኖር ሁሉም ዜጋ ሠርቶ ለማደግ ይጣጣራል። በዚህም በሥራው ሀገሩንና ወገኑን አገልጋይ የሆነ ሕብረተሰብ ይፈጠራል። ሳይሠሩ የመኖር ጥገኛ አስተሳሰብ ለግለሰብ ህይወትም ሆነ ለሀገር ልማት አደገኛ የሆነ አዝማሚያ ነው። ሥራን እየናቁና አንዱን ሥራ ከሌላው እያሚረጡ ሳይሠሩ ለመኖር መሞከር ያልደከ መብትን የሌሎችን የድካም ዋጋ ነጥቆ እንደ መብላት የሚቆጠር ጎጂ ተግባር ነው።

**ጠላጠሟ 7**

**በምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን**

**? ጥያቄዎች መልሱ።**

1. በአንዳንድ ወጣቶች ላይ የሚታየው ሳይሠሩ የመብላት አስተሳሰብ ከምን የመነጨ ነው?
2. ሳይሠሩ መኖርን ለመግታት መወሰድ በሚገባቸው ነጥቦች ዙሪያ አንድ እንገዳ ጋብዞ ችሎ ተወያዩ።

ሥራን መናቅና ሳይሠሩ መኖር በግልና በሀገር ዕድገት ላይ የሚያሳድረው አሉታዊ ተጽዕኖ በቀላሉ የሚታይ አይደለም። በዓለም ደረጃ በድህነታቸው ከሚታወቁት ሀገራት አንዷ ሀገራችን ኢትዮጵያ ናት። ለዚህ እውነታ አያሌ ምክንያቶችን ለመደርደር ቢቻልም አንዱና ዋናው እንቅፋት ግን ጠንካራ የሥራ ባህል አለመዳበር ነው። በእያንዳንዱ ዜጋ አዕምሮ ሠርቶ የመኖር ባህል ካልዳበረ በስተቀር ሀገር ከልጆቿ ልታገኝ የሚገባትን የሥራ አስተዋጽኦ ስለምታጣ በዕድገት ልትገለግስ አትችልም።

በየትኛውም የሥራ መስክ በመሠማራት ከራስና ከቤተሰብ አልፎ ሀገሩንና ወገኑን ማገልገል እየተቻለ አንዳንድ ግለሰቦች አቅም እያላቸው ሳይሠሩ መኖርን በመምረጥ በልመናና በመሳሰሉት አስፀያፊ ተግባራት ላይ ተሰማርተው ይገኛሉ። ከዚህም በተጨማሪ አካል ጉዳተኝነትን ከልመና ጋር በማያያዝ መሥራት የሚችሉ እጆችን ለልመና የሚዘረጉ በርካታ ናቸው። ይህ ሁኔታ ራስንም ሆነ ሀገሩን ለከፍተኛ የኢኮኖሚ ውድቀት የሚዳርግ ስለሆነ በጥብቅ ሊወገዝ ይገባዋል። በምትኩም የሕብረተሰቡን ሠርቶ የመኖር ባህል ከጊዜ ወደጊዜ ይበልጥ ማሳደግ ያስፈልጋል።

**ጠላጠሟ 8**

**? የሚከተሉትን ጥያቄዎች ተወያይባቸው።**

1. ሥራን ሳይንቀ ሠርቶ የመኖርን ጠንካራ አስተሳሰብ ለመገንባት ምን መደረግ ይኖር በታል?
2. ሳይሠሩ መኖር ለሀገር ልማት እንቅፋት የሚሆነው እንዴት ነው?
3. የሌሎችን የድካም ዋጋ ነጥቆ መብላት ሲል ምን ማሰቱ ነው?



ምዕራ 7.2 ማንኛውም ሥራ ሰራሰና ለሀገር ጠቀሜታ አለው

- 7.4 የልማትና የኢኮኖሚ ዓላማዎች፤**
- 7.4.1 በሕገመንግሥት የተደነገጉ የልማት፣ የኢኮኖሚና የባህል ነክ ዓላማዎች ለሀገር ዕድገት ያላቸው ጠቀሜታ፤**
- ✓ የልማትና የኢኮኖሚ ነክ ዓላማዎች ለሀገር ዕድገት ምን ጠቀሜታ አላቸው?
  - ✓ የልማትና የኢኮኖሚ ነክ ዓላማዎች በሕገመንግሥት መደንገጋቸው ምን ጠቀሜታ አለው?

የማንኛውም የልማት እንቅስቃሴ ዋና ዓላማና ግብ የዜጎችን መሠረታዊ ፍላጎት ማሟላትና የኑሮ ደረጃቸውን ከፍ ማድረግ መሆን አለበት።



ሀገራችን በየትኛውም መመዘኛ ከሌሎች ሀገሮች ጋር ስትነፃፀር በአብዛኛው ጥገኛ የሆኑ ኋላቀር አስተሳሰቦች የነገሱባትና አስከፊ ድህነት የሚታይባት ናት። በዚህም ምክንያት በዕድገት ኋላቀር ከተባሉት ሕዝቦች መካከል በመጨረሻው ተርታ ላይ እንገኛለን። ይሁን እንጂ ይህን ኋላቀር የዕድገት አቅጣጫ በመለወጥ ወደ ተሻለ ዕድገት ሊያሸጋግሩ የሚችሉ የልማት፣ የኢኮኖሚና ባሕል ነክ ዓላማዎች በፌዴራል ሕገ መንግሥት ውስጥ ትኩረት ተሰጥቷቸዋል። እነዚህ ዋና ዋና የኢኮኖሚ ነክ ዓላማዎች የሚባሉት በሕገመንግሥቱ አንቀጽ 89 ላይ እንደሚከተለው ተዘርዝረዋል።

1. መንግሥት ሁሉም ኢትዮጵያውያን የሀገሪቱ የተጠራቀመ ዕውቀትና ሀብት ተጠቃሚዎች የሚሆኑትን መንገድ የመቀየስ ኃላፊነት አለበት።
2. መንግሥት የኢትዮጵያውያንን የኢኮኖሚ ሁኔታዎች ለማሻሻል እኩል ዕድል እንዲኖራቸው ለማድረግና ሀብት ፍትሐዊ በሆነ መንገድ የሚከፋፈሉበትን ሁኔታ የማመቻቸት ግዴታ አለበት።
3. የተፈጥሮና ሰው ሠራሽ አደጋ እንዳይደርስ መከላከልና አደጋው ሲደርስም ለተጎዷው ዕርዳታ በወቅቱ እንዲደርስ ማድረግ።
4. በዕድገት ወደኋላ ለቀሩ ብሔሮች ብሔረሰቦች ሕዝቦች መንግሥት ልዩ ድጋፍ ያደርጋል።
5. መንግሥት መሬትንና የተፈጥሮ ሀብትን በሕዝብ ስም በይዘታው ሥር በማድረግ ለሕዝቡ የጋራ ጥቅምና ዕድገት እንዲውሉ የማድረግ ኃላፊነት አለበት።
6. የሀገር ልማት ፖሊሲዎችና ንግድ ምክርቤቶች በሚዘጋጁበት ወቅት መንግሥት ሕዝቡን በየደረጃው ማሳተፍ አለበት። የሕዝብንም የልማት እንቅስቃሴዎች መደገፍ አለበት።
7. መንግሥት በሀገር ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ ልማት እንቅስቃሴ ውስጥ ሴቶች ከወንዶች ጋር በእኩልነት የሚሳተፉበትን ሁኔታ የማመቻቸት ኃላፊነት አለበት።
8. መንግሥት የሠራተኛውን ሕዝብ ጤንነት፣ ደህንነትና የኑሮ ደረጃ ለመጠበቅ መጣር አለበት።

በኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገመንግሥት የወጡትን እነዚህን የልማት ነክ አቅጣጫዎች በመከተል ሕዝቡ በየደረጃው ተጠቃሚ የሚሆኑበት፣ ሀገራችን ከተመጽዋችነት የምትላቀቅበትና ፈጣን የኢኮኖሚ ዕድገት ዕውን የሚሆንበትን የዳበረ የነፃ ገበያ ኢኮኖሚ ሥርዓትን ለመገንባት ይቻላል።

**ጠላሙጃ 9**

- የሚከተሉትን ጥያቄዎች ተወያይባቸው።**
1. የሀገር እድገት እውን የሚሆነው እንዴት ነው?
  2. ሀገራችን በዕድገት ኋላቀር ናት የሚባለው ስምንድን ነው?
  3. በሕገመንግሥቱ የወጡትን እነዚህን የልማት ነክ ዓላማዎች ዕውን ለማድረግ ከመንግሥትና ከሕዝቡ ምን ይጠበቃል?

በኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገመንግሥት የወጡት የልማት፣ የኢኮኖሚና የማህበራዊ ነክ ዓላማዎች ዋነኛ ግብ ሕዝቡን ለተሻለ የኑሮ ደረጃ ማብቃትና የውጤቱ ተጠቃሚ ማድረግ ነው። መቼም የሀገሩን እድገትና የሕዝቡን የኑሮ ደረጃ መሻሻል ለማየት የማይፈልግ ዜጋ የለም። ሕዝቡ በእነዚህ የልማትና የኢኮኖሚ ነክ ዓላማዎች እየተመራ የሚጠበቅበትን ድርሻ ከተወጣ ወደሚታሰበው የዕድገት ደረጃ ላይ ለመድረስ ይቻላል። ጠንካራ የሥራ ባህልን በማዳበር ሥራን ባለመናቅና ሳይሠሩ መብላትን በመፀየፍ ሁሉም ጠንክሮ ከሠራ ኢትዮጵያ በልማትና በዕድገት ሌሎች ሀገራት ከደረሱበት ተርታ ለመሰለፍ የሚያግዳት አንዳችም ምክንያት አይኖርም።

**ጠላሙጃ 10**

- የሚከተሉትን ጥያቄዎች በቡድን በመሥራት ለክፍላችሁ አቅርቡ**
1. በኢኮኖሚ ነክ ዓላማዎች ምንነት ሳይ ስንድ የኢኮኖሚ ባለሙያ ጠይቃችሁ ስጭር ጽሑፍ ስቅርቡ።
  2. የልማትና የኢኮኖሚ ዓላማዎችን ሕገመንግሥታዊ ጠቀሚታ ስብራሩ።
  3. የገለሰቦች ጠንካራ የሥራ ባህል መዳበር ከሀገር ልማት ጋር ያለውን ቁርኝት ግለፁ።

**7.5 ጠንካራ የሥራ ባህል፤**  
**7.5.1 ለጠንካራ የሥራ ባህል መዳበር የሙያ ችሎታና የሙያ ሥነምግባር መዳበር ተገቢነት፤**

- ✓ የሙያ ችሎታና የሙያ ሥነ ምግባር መዳበር ለጠንካራ የሥራ ባህል መዳበር ያለውን አስተዋጽኦ አብራሩ።

**የኩሪ ጠንካራ የሥራ ባህል፤**

አደይ መንደር ዘመናዊ የአበባ ተክልና ምርት የሚከናወንበት ስፍራ ነው።



በዚህ የአበባ እርሻ ተቀጥረው የሚሠሩ በርካታ ሠራተኞች አሉ። ኩሪ ከአለታት አንድ ቀን በአንድ አጋጣሚ በሠራተኛና ማህበራዊ ጉዳይ ሚኒስቴር የማስታወቂያ ሠሌዳ ላይ አንድ ማስታወቂያ ታነባለች። ማስታወቂያው በአደይ መንደር አካባቢ እየተስፋፋ በመጣው የአበባ ተክል ሥራ ላይ ለመቀጠር የሚፈልጉ ግለሰቦችን የሚጋብዝ ነበር። ኩሪ ሥራ ለመፈለግ ወደ ውጭ ሀገር የመሔዱን ሃሳብ እርግፍ አድርጋ በመተው በዚህ ሥራ ተወዳድራ ትቀጠራለች።

ቀድሞውንም ቢሆን ጠንካራ የሥራ ባህል የገነባች፣ ሥራዋን አክባሪ የነበረችው ኩሪ በአጭር ጊዜ ውስጥ ከጠንካራ ሠራተኞች አንዷ ለመሆን በቃች። በዚህ ዘርፍ በየወቅቱ የሚሠጣት የሙያ ማሻሻያ ሥልጠና ደግሞ የበለጠ እንድትሠራ ረዳት። የሙያ ሥነምግባራን በማዳበር በምትሠራው ሥራ የመንፈስ ብርታትና በራስ የመተማመን ስሜትን ለማጎልበት ቻለች። ኩሪ በውጤታማ ሥራዋና በሙያ ሥነምግባራ በዙሪያዋ ላሉት የሥራ ባልደረቦቿ ጥሩ ምሳሌ በመሆን ስሟ በመልካም አርአያነት ለመጠቀስ በቃ።

በአሁኑ ወቅት እሷን የመሳሰሉ ከአራት መቶ ሃምሳ በላይ ሠራተኞችን የሚያስተዳድረው የአደይ መንደር አካባቢ የአበባ ምርት ጣቢያ ይህችን አርአያ የሆነች ሴት ባላት የሙያ ሥነምግባርና የሥራ ፍቅር በብሔራዊ ደረጃ በምርት ጀግንነት እንድትሸለም ማድረጉም ለሌላ ተጨማሪ ድል አነሳሳት። ጣቢያው ውብ የተባሉ የአበባ ምርቶችን አምርቶ ወደተለያዩ የአውሮፓ ሀገሮች በመላክ ከፍተኛ የውጭ ምን ዛሪ ለማስመዝገብ የበቃው እንደሷ ባሉና ጥሩ የሙያ ሥነ ምግባር ባላቸው ሠራተኞች አማካኝነት ነው። ኩሪም ሆነች ሌሎች የአበባ ምርቱ ሠራተኞች ጥሩ የሥራ ሞራል ያላቸው መልካም የሙያ ሥነ ምግባርን የተላበሱና ሠርተው መጠቀምን የሚሹ በመሆናቸው የድርጅቱም ሆነ የእነሱ የዕድገት ደረጃ አስተማማኝ በሆነ ጠንካራ የሥራ ባህል ላይ ሊገነባ በቅቷል።

መሰረተኛ 11

- ?** በምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ፡፡
1. የሙያ ሥነምግባር ስሥራ ውጤታማነት ያለው ሚና ምንድን ነው?
  2. ኩሪን ለሽልማት ያበቃት ምክንያት ምን ይመስላችኋል?
  3. ጠንካራ የሥራ ባህል እንዴት ይገነባል?

የሥነህይወት ሥነምግባር ትምህርት የተማሪ መጽሐፍ - 8ኛ ክፍል

የአንድን ሀገር የኢኮኖሚ ዕድገትና የህዝቡን የኑሮ ደረጃ ለማሳደግ ከሚቻልባቸው መሠረታዊ ነጥቦች አንዱ የህብረተሰቡ ጠንካራ የሥራ ባህል መዳበርና የሙያ ችሎታና የሙያ ሥነምግባር የመላበስ አቅም መጎልበት ዋነኞቹ ናቸው። የሠራተኛውን የሙያ ችሎታና የሙያ ሥነምግባር ሳያዳብሩ ጠንካራ የሥራ ባህልን ለመገንባት የማይቻል ሲሆን፣ ጠንካራ የሥራ ባህል ሳይኖርም ከኋላቀርነትና ከድህነት በመውጣት ወደተሻለችና በኢኮኖሚዋ ወደበለፀገች ሀገር ለመድረስ በፍፁም አይቻልም። ስለዚህ በየጊዜው የሙያ ደረጃንና ዕውቀትን በማሻሻል በአዳዲስ የማምረቻ መሣሪያዎች ለመጠቀም ሁልጊዜ መማርና መራመር እጅግ አስፈላጊ ነው። ሁሉም ዜጎች በተሰማሩበት የሥራ መስክ ጠንክረው በማምረት በሙያ ውጤታቸው ሀገራቸውንና ተገልጋዩን ሕብረተሰብ በተገቢው መልክ ለመጠቀም ይችሉ ዘንድ በመጀመሪያ የሙያ ሥነምግባርን ሊላበሱ ይገባል።

ጠንካራ የሥራ ባህልን ከሙያ ችሎታና ከሙያ ሥነምግባር ጋር አጣምሮ የሚጓዝ ሕብረተሰብ የሀገሩን ኢኮኖሚ የማሳደግ አቅም ስለሚኖረው ወደተሻለ የኑሮ ደረጃ ለመድረስ አጋጣሚው ሰፊ ይሆንለታል።

መሰረተኛ 12

- ?** የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ
1. ጠንካራ የሥራ ባህል መዳበር ከሙያ ሥነምግባር መላበስ ጋር የሚኖረውን ዝምድና ስብራራ።
  2. የሙያ ደረጃን ማሻሻል የሚቻለው እንዴት ነው?
  3. የሙያ ሥነምግባርን ለማዳበር ከአደንዳንዱ ዜጋ የሚጠበቀው ድርሻ ምንድን ነው?

7.5.2 ከሌሎች ስመማር ዝግጁ መሆንና የሌሎችን የሙያ ውጤት ማድነቅ፣



ሥዕል 7.3 የምርት ቦታ ሲገበኝ

- ከሥዕሉ ምን ተገነዘባችሁ?
- የሌሎችን የሙያ ውጤት ማድነቅ በሥራ ላይ ምን ጠቀሜታ አለው?



**መምህር ሱልማን እና መምህርት አሰጣጥ**

መምህር ሱልማን እና መምህርት አሰጣጥ በተለያዩ ትምህርት ቤቶች የሚያስተምሩ መምህራን ናቸው። በአንድ የሙያ ማሻሻያ ሥልጠና ላይ ከመገናኛታቸው በፊት አይተዋወቁም ነበር። የሙያ ማሻሻያውን በጋራ ተካፍለው ከጨረሱ በኋላ ተማሪዎቻቸውን ልምድ ለማለዋወጥ ቀጠሮ ይዘው ነበር። በዚህ መሠረት መምህር ሱልማን አንድ ቀን ተማሪዎቻቸውን በመያዝ ወደ መምህርት አሰጣጥ ትምህርት ቤት ለጉብኝት ሄዱ። በጉብኝቱና በገለጻው ብዙ ልምድ አገኙ። ትምህርት ቤቱ የቴክኒክና ሙያ ማህልጠኛ ስለነበር ብዙ ተማሪዎችን በእንጨት ሥራ፣ በብረታ ብረት ሥራ፣ በልብስ ስፌት፣ በኤሌክትሪክና በሌሎችም እያሰለጠነ ያስመርቃል።

በትምህርት ቤቱ ውስጥ በእነዚህ የተለያዩ ሙያዎች የሚሰለጥኑ ተማሪዎች ለተሻለ የሥራ ልምድ ወደ ከፍተኛ የማህልጠኛ ኮሌጆች ይላካሉ። በዚያም ተገቢውን የሙያ ሥልጠናና የሙያ ሥነምግባር ከተላበሱ በኋላ የየራሳቸውን ሥራ ለማድረግ የሚችሉበት ሁኔታ እንደሚመቻች ከጉብኝቱ ግንዛቤ አገኙ።

አቶ ሱልማን ተማሪዎቻቸው የተለያዩ ጥያቄዎችን በማንሳት ማብራሪያ ተሰጧቸው። እነ አቶ ሱልማን ከተማሪዎች ጋር በመወያየት የራሳቸው ሙያ በማካፈልና ልምድ በመቅሰም ጥሩ ጊዜ አሳለፉ። ከዚያም መምህር ሱልማን በአሳቸውና በተማሪዎቻቸው ስም የተሰማቸውን አድናቆት በመግለጽ ስለተደረገላቸው መልካም አቀባበል አመሰገኑ። በቀጣዩ ጊዜም መምህርት አሰጣጥና ተማሪዎቻቸው በእነሱ ትምህርት ቤት ጉብኝት እንዲያደርጉ በመጋበዝ ወደ ትምህርት ቤታቸው ተመለሱ።

ከሌሎች ለመማር ዝግጁ መሆንና የሌሎችን የሙያ ውጤት የማድነቅ ባህል መዳበር ያለበት የጠንካራ ሥራ ባህል መሠረት ነው። ብዙ ሰዎች ሌሎች በሠሩት ሥራ ቢደነቁም እነዚህን ሰዎች በግልጽ የማድነቅና በሥራቸው ይበልጥ እንዲበረታቱ የማደፋፈር ብርታት የላቸውም። ከዚህም በቀር ወደ ባለሙያዎቹ ቀርበው ለመማር ያላቸውን ፍላጎትና ዝግጁነት በመግለጽ ከነዚህ ግለሰቦች የሙያ ትሩፋት ጥቂት ለመካፈል እንኳን አይፈቅዱም። እርግጥ ይህ ሁኔታ የሁሉም ሰዎች ባህሪ ነው ለማለት ባይቻልም የብዙ ሰው አመለካከት ስለሆነ መወገዝና መቅረት ያለበት ኋላቀር አስተሳሰብ ነው።

መቼም ሁሉም ሰው ተመሳሳይ ሙያና ችሎታ ሊኖረው አይችልም። አንዱ መምህር ቢሆን ሌላው አንዱ ሌላው ግምብኛ ወይም የቢሮ ሠራተኛ ሊሆን ይችላል። እንዲሁም አንዱ ነጋዴ ሌላው መሐንዲስ ቢሆን ሌላው ደግሞ ገበሬ ወይም የሕክምና ባለሙያ ይሆናል። ሀገር በሥራ ለማደግ የምትችለው የዜጎቿ የተለያዩ የሙያ ሀብረት ተጋግዞ ለልማቷና ለብልጽግናዋ የዋለ እንደሆነ ብቻ ነው። እያንዳንዱ ዜጋና የተሠማራ በትምህርት ሙያ ለሀገሪቱ የኢኮኖሚ ልማት የሚያበረክተው የጎሳ ድርሻ አለ። ስለሆነም የልማት ድርሻን ይበልጥ ፍሬክማ ለማድረግ ማንኛውም ሙያ ሊከበርና ሊደነቅ ይገባዋል። ዜጎችም ከባለሙያዎች ትምህርት በመቅሰም ሙያቸውን ሊያሻሽሉና ራሳቸውን ጠቅመው ሀገራቸውን መጥቀም ይጠበቅባቸዋል። የነቀፌታም ሆነ የማድነቅ አስተያየት ገንቢነት ባለው ሁኔታ ከተሰነዘረ ነገ ያንን ሙያ የበለጠ ለማሳደግ ከፍተኛ አስተዋጽኦ ይኖረዋል። በዚህ ረገድ መንግሥትና ሕብረተሰቡ ሙያንና ባለሙያውን ማበረታታት፣ ተገቢውን ከበሬታ መስጠትና አንዱ ከሌላው የሚማርበትን መንገድ ማመቻቸት አለባቸው።

**ጠላጠጃ 13**

**? በምንባቡ መሠረት የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ።**

1. ዙስቱ መምህራን የጉብኝት ቀጠሮ የያዙት ስምን ነበር?
2. መምህር ሱልማንና ተማሪዎቻቸው ከጉብኝቱ ምን ይጠቀሙ?
3. አንዱ የሌላውን ሙያ ማየትና ማድነቅ ጥቅሙ ምንድን ነው?

**ጠላጠጃ 14**

**? የሚከተሉትን ጥያቄዎች መልሱ**

1. አንድ ሀገር በሥራ ልታደግ የምትችሰው እንዴት ነው?
2. አንድን ሙያ ማድነቅና ከሌሎች ለመማር ዝግጁ መሆን የሚያስገኘው ጠቀሜታ ምንድን ነው?
3. ሙያንና ባለሙያን ከማድነቅ አልፎ ስተሻሻ ደረጃ እንዲበቁ መንግሥት ምን ማድረግ አለበት ትሳሳቹሁ?



**የምዕራፍ ማጠቃለያ**

ጠንካራ የሥራ ባህል፣ የሙያ ችሎታና ሥነምግባር ከሀገር እድገት ጋር አይነጣጠሉም። የአንድን ሀገር ኢኮኖሚ በጽኑ መሠረት ላይ በመገንባት ሕብረተሰቡ የተሻለ ሕይወት ተቋዳሽ ስመሆን ይችል ዘንድ የዳበረ ጠንካራ የሥራ ባህልና የሙያ ሥነምግባር ያለው ሠራተኛ መፍጠር ያስፈልጋል። ጠንካራ የሥራ ባህል የተሳበሰ ሕብረተሰብ ስሙያውና ሙያውን ለሚያከናውንበት የሥራ ጊዜ ከፍተኛ ግምት ስለሚሰጥ በየዘርፉ በሚያበረክተው አስተዋጽኦ ውጤታማ ይሆናል። ጊዜን በአግባቡ ለመጠቀምና በሥራ የተሻለ ውጤት ለማስመዘገብ ሲላው አስፈላጊ ነገር ሥራን በዕቅድ መምራትና ቢቻልም ከተ ወሰነው ባለ ጊዜ ውስጥ ውጤታማ ሥራ ማስመዘገብ ነው። የኢትዮጵያ ሕገ መንግሥት የኢኮኖሚ ነክ ዓላማዎች ቀዳሚ ትኩረትም ሁሉም ኢትዮጵያዊ ዜጋ ጠንክሮ በመሥራት ራሱንና አካባቢውን እንዲያስማ ሲሆን በተጨማሪም የሀገሩን ሀብት እኩል ተጠቃሚ የሚሆንበትን ሥርዓት እንዲገነባ ነው።

ጠንካራ የሥራ ባህል ለመገንባት ሲላው አቢይ እርምጃ ሳይሠራ መኖርን በመጸዋፍ መቃወምና ያገኙትን ሥራ ሳይንቀ መሥራት ነው። የሥራ ትንሽ ወይም ትልቅ የሰውም። አንዱ የሥራ ዘርፍ ከሌላው ጋር ሲነፃፀር በእኩል የሥራ ጊዜና በተ መሳሳይ የሰውቀት ደረጃ ይከናወናል ባይባልም ሥራ በየትኛውም መመዘኛ ለሀገርም ሆነ ለሕዝብ ያለው አስተዋጽኦ ከፍተኛ ነው። የአንድ ሀገር ዜጎች ጠንካራ የሥራ ባህል እያዳበሩ ሥራቸውን ይበልጥ እያጠናከሩና ሙያቸውን እያሻሻሉ በሂደት መጠን ወደተሻለ የሥራ ደረጃ በመድረስ ከተሰመደው የበለጠ ስምሥጋና የሚያበቃና አርአያነት ያለው ሥራ ሲያከናውኑ ይችላሉ።

እንደዚህ ዓይነት የላቀ የሥራ ውጤት የሚያስመዘግቡ ዜጎችን ማበረታታትና ማድነቅ አስፈላጊ ሲሆን ከእነዚህ ባለሙያዎች ስመማር ዝግጁ መሆን ሲላው የጠንካራ የሥራ ባህል ገጽታ ነው። የሰው ልጅ ዛሬ ለሚገኝበት የስልጣኔ ደረጃ ለመድረስ ያበቃውና ቀዳሚውን ጉልህ ድርሻ የሚይዘው በሥራ ያሳየው ከፍተኛ ትጋት ነው። በዚህም መሠረት በኢ.ፌ.ዲ.ሪ ሕገመንግሥት የተደነገጉትን የልማትና የኢኮኖሚ ነክ ዓላማዎች በተግባር ለመተርጎምና ለጠንካራ የሥራ ባህል መዳበር ሁሉም ዜጎች ከፍተኛ ርብርብ ማድረግ አለባቸው።





**የምዕራፍ ቁጥር ቃሳት**

- መጠን:- ሥራ መፍታት።
- ውጣውረድ:- የኑሮ ፈተና፣ ችግር፣ መከራ።
- ፋይዳ:- ጥቅም፣ ረብ።

© MOE, FDR Ethn  
 Not to be republished



**የምዕራፍ የክሰሳ ጥያቄዎች**

**I የሚከተሉት ዓረፍት ነገሮች ትክክል ከሆኑ «እውነት» ስህተት ከሆኑ «ሀሰት» በማለት መልሱ።**

1. ማንኛውም ሙያና ሙያተኛ እኩል ግምትና ከበራታን ማግኘት አለባቸው።
2. የሕብረተሰቡ ጠንካራ የሥራ ባህል በዳበረበት ሀገር ውስጥ የሰው ሠራሽ አደጋዎች ተፅዕኖ መለስተኛ ሊሆን ይችላል።
3. የሀገር ዕድገት የሚመጣው በከፍተኛ የሙያ ዘርፎች መዳበር ብቻ ነው።
4. የራስን ሙያ ማሳደግ እንጂ ከሌሎች ባለሙያዎች ለመማርና እነሱንም ለማድነቅ መሞከር ትክክል አይደለም።

**II በ “ለ” ሥር የተዘረዘሩትን በ“ሀ” ሥር ካሉት ጋር አዛምዱ።**

- |  |  |
|--|--|
| <ol style="list-style-type: none"> <li>1. ማድነቅ፤</li> <li>2. ብቃት፤</li> <li>3. መቆጫት፤</li> <li>4. ትሩፋት፤</li> <li>5. የበኩር ልጅ፤</li> </ol> | <ol style="list-style-type: none"> <li>ሀ. ከአንድ በጎ ነገር የሚገኝ በረከት።</li> <li>ለ. የሥራ ድርሻን በአግባቡ አለመወጣት።</li> <li>ሐ. የመጀመሪያ ልጅ።</li> <li>መ. ለአንድ የሥራ ውጤት የሚሰጥ ምስጋና።</li> <li>ሠ. በልምድም ሆነ በትምህርት በአንድ ሙያ ላይ የሚገኝ የሥራ ችሎታ።</li> <li>ረ. ስለተፈጸመና ስላለፈ ነገር መቆርቆር።</li> </ol> |
|--|--|

**III ለሚከተሉት ጥያቄዎች ትክክለኛ የሆነውን መልስ ምረጡ።**

1. የሀገርን ዕድገት በተግባር ለማረጋገጥ እንዲቻል፤
  - ሀ. ሳይሠሩ መኖር አስፀያሪ ልማድ መሆኑ ግንዛቤ ማግኘት ይኖርበታል፤
  - ለ. ሁሉም ዜጎች በእኩልነት የሥራ ዕድል ሊያገኙ ይገባል፤
  - ሐ. የኢኮኖሚ ነክ ዓላማዎች ወደተግባር መለወጥ አለባቸው፤
  - መ. ሁሉም መልሶች ሊሆኑ ይችላሉ።
2. አንድ ዜጋ አርአያነት ያለው ተግባር ፈጸመ ለማለት፤
  - ሀ. የሀገሩን፣ የሕዝቡንና የባንዲራውን ስም የሚያስጠራና የሚያኮራ ተግባር መፈጸም አለበት፤
  - ለ. የእርዳታ ድርጅት ማቋቋም አለበት፤
  - ሐ. በአትሌቲክስ ውድድር መሳተፍ አለበት፤
  - መ. ስሙ በሬዲዮና በጋዜጣ ቶሎ ቶሎ መጠራት አለበት።
3. በሀገራችን ውስጥ ጠንካራ የሥራ ባህል በፅኑ መሠረት ላይ ይገነባ ዘንድ፤
  - ሀ. ህብረተሰቡ ስለ ሥራ ያለው አስተሳሰብ በተሻለ ደረጃ መገንባት አለበት፤
  - ለ. ሥራን የመናቅ ጎጂ ባህሪና የሴትና የወንድ የሚል የሥራ ክፍፍል መወገድ አለበት፤
  - ሐ. የሙያ ችሎታና የሙያ ሥነምግባር መጣመር አለባቸው፤
  - መ. ሁሉም መልሶች ሊሆኑ ይችላሉ።
4. የኢኮኖሚ ነክ ዓላማዎች መነሻ፤
  - ሀ. ሕብረተሰቡን የሀገሪቷ ሀብት እኩል ተጠቃሚ ለማድረግ ነው፤
  - ለ. በእድገት ጎሳ ቀር ለሆኑ ብሔር ብሔረሰቦች ልዩ ድጋፍ መስጠት ነው፤
  - ሐ. የኢትዮጵያውያንን የኢኮኖሚ ሁኔታን ማሻሻል ነው፤
  - መ. ሁሉም መልሶች ናቸው።
5. መወገድ አለባቸው የሀገራችን ማህበራዊ ችግሮች አንዱ፤
  - ሀ. ሳይሰሩ መኖርንና ልመናን እንደገቢ ምንጭ የመቁጠር ጎጂ አስተሳሰብ፤
  - ለ. የሌሎችን ሙያ ማድነቅና ከሌሎች ለመማር ዝግጁ መሆን፤
  - ሐ. የሥራ ትጋት፤
  - መ. ሁሉም መልሶች ሊሆኑ ይችላሉ።

**IV የሚከተሉትን ባዶ ቦታዎች በትክክለኛ ቃል ወይም ሀረግ ሙሉ።**

1. \_\_\_\_\_ ሙያንና ባለሙያን ለተሻለ ውጤት ያበቃል።
2. አንድን ሥራ በታሰበው ጊዜ ለማጠናቀቅ በመጀመሪያ \_\_\_\_\_ ማዘጋጀት ያስፈልጋል።

**V የሚከተሉትን ጥያቄዎች ባጭሩ መልሱ።**

1. የሥራ ትንሽ /ትልቅ የለውም ሲባል ምን ማለት ነው?
2. ጥገኝነት በምን በምን መልክ ሊገለጽ ይችላል?
3. ጊዜን በአግባቡ መጠቀም ሲባል ምን ማለት ነው?